

Projectplan Waterwet

Vispassage gemaal Sichterman en Popstuw
Noorderzijlvest

Projectnr. 805
24 januari 2023

Auteur(s)

C. (Cor) Sijtsma
A. (Anno) Feenstra
J. (Jan) Hoekstra

Opdrachtgever

Waterschap Noorderzijlvest
Postbus 18
9700 AA Groningen

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	3
1.3	Ligging plan- en werkgebied.....	3
2	Werkzaamheden	6
2.1	Maatregelen en werkwijze aanbrengen vispassage gemaal Sichterman	6
2.2	Maatregelen en werkwijze aanbrengen vispassage Popstuw	7
2.3	Planning	9
2.3.1	<i>Sichterman</i>	9
2.3.2	<i>Popstuw</i>	9
3	Effecten van het plan en de werkzaamheden	10
3.1	Watersysteem.....	10
3.2	Waterveiligheid.....	10
3.2.1	<i>Waterveiligheid Sichterman</i>	10
3.2.2	<i>Waterveiligheid Popstuw</i>	11
3.3	Ecologie	11
3.4	Overlast voor de mensen	11
3.5	Legger en beheer en onderhoud	11
3.5.1	<i>Legger</i>	11
3.5.2	<i>Beheer, onderhoud en bediening van objecten</i>	11
3.6	Bestemmingsplan.....	12
4	Verantwoording	13
4.1	Verantwoording op basis van wet- en regelgeving.....	13
4.2	Verantwoording van de keuzen in het project	13
4.3	Benodigde vergunningen en meldingen	13
5	Bevoegdheid en gevolgde procedure	14
5.1	Bevoegdheid terzake vaststelling en uitvoering van het plan.....	14
5.2	Procedure	14
6	Rechtsbescherming	14
7	Bijlagen (los toegevoegd):	15
7.1	Bijlage 1: Civieltechnisch ontwerp Sichterman	15
7.2	Bijlage 2: Werktuigbouwkundig ontwerp Sichterman	15
7.3	Bijlage 3: Ontwerptekening Popstuw	15
7.4	Bijlage 4: Werktuigbouwkundig ontwerp Popstuw + bak	15
7.5	Bijlage 5: Hydraulische uitgangspunten.....	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Noorderzijvest werkt sinds de jaren negentig, in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura 2000 en het Europese Aalplan, aan het oplossen van migratieknelpunten. Het KRW-waterlichaam 'Maren-DG Reitdiep' is één van die knelpunten. Gemaal Sichterman valt binnen dit KRW-waterlichaam. Bij gemaal Sichterman is een peilscheiding aanwezig waardoor vissen momenteel niet of met moeite kunnen bewegen tussen beide waterlichamen. Het doel van dit project is om gemaal Sichterman vispasseerbaar te maken om de biodiversiteit te vergroten en om te kunnen voldoen aan de KRW-doelstellingen. De aanpak van gemaal Sichterman betreft een wijziging van een waterstaatswerk. Daarom dienen de doelstelling en consequenties (effecten) van de werkzaamheden getoetst te worden aan de doelstellingen van de Waterwet als genoemd in artikel 2.1 van de Waterwet in een Projectplan Waterwet.

1.3 Ligging plan- en werkgebied

Het gemaal Sichterman ligt in de gemeente Het Hogeland in de provincie Groningen. Het gemaal bevindt zich aan het Winsumerdiep bij de monding met De Weer. Het gemaal is te bereiken vanaf de Onderdendamsterweg. Het waterschap is eigenaar van het boezemgemaal, de toegangsweg en de aanliggende percelen aan de oost- en westzijde. Het werkgebied is aan de oostzijde van het gemaal op grond van het Waterschap, perceel 135. De Popstuw ligt in De Weer bovenstrooms ten opzichte van gemaal Sichterman. Ook de popstuw is te bereiken via de Onderdamsterweg en ligt binnen de percelen van het Waterschap Noorderzijvest.

Figuur 1: Locatie vispassage en kadastrale grenzen (709, 708, 1057 en 135)

Figuur 2: Locatie Popstuw

Figuur 3: Foto gemaal Sichterman vanaf de zuidzijde over het Winsummerdiep

Figuur 4: Foto Popstuw genomen vanaf de zuidzijde richting de noordwestzijde

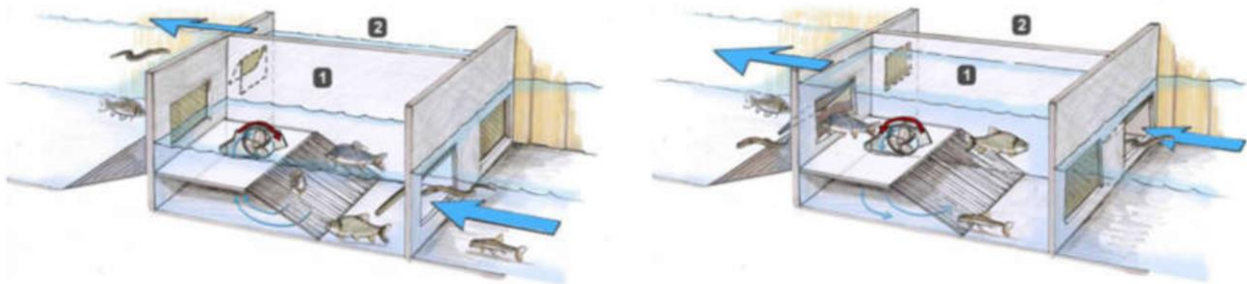
2 Werkzaamheden

2.1 Maatregelen en werkwijze aanbrengen vispassage gemaal Sichterman

Het ontwerp van de vispassage is weergegeven in de bijlagen.

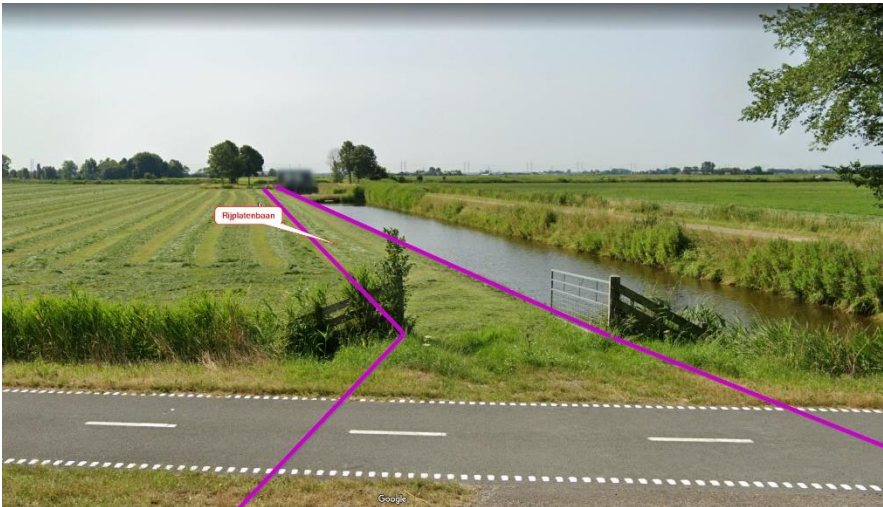
- Bijlage 1 betreft het ontwerp van de civiele constructie;
- Bijlage 2 betreft het ontwerp van de werktuigbouwkundige constructie;

De vispassage wordt uitgevoerd volgens het principe van de FishTrack. Deze bestaat uit een betonnen put met 4 kamers welke aan de oostzijde van gemaal Sichterman komt. De betonnen put is op de voor- en achterzijde voorzien van leidingen welke een verbinding vormen met de polder- en de boezemzijde. Verder is de put voorzien van twee stuks pompen, afsluiters en roosters. Deze werktuigbouwkundige installatie zorgt ervoor dat vissen naar zowel de polder- als de boezem kunnen migreren. De vispassage zal rondom worden voorzien van verharding ten behoeve van het beheer en onderhoud. De put is aan de bovenzijde afgedekt met roosters. Omdat sommige vissen de vispassage kunnen missen en alsnog in de vijzels van het gemaal terecht kunnen komen, worden de bestaande vijzels voorzien van een visbumper. Gedurende de uitvoering worden maatregelen getroffen om de toegang in het gemaal te waarborgen.

Figuur 5: Principe FishTrack vispassage

De werkzaamheden worden uitgevoerd op het terrein van Waterschap Noorderzijvest. Voor de toegang richting de bouwplaats wordt gebruik gemaakt van het weiland aan de oostzijde van het gemaal (in overleg met de eigenaar). Voor het aanbrengen van de put wordt een tijdelijke bouwput gerealiseerd. Met behulp van materiele inzet worden de put en leidingen in delen gemonteerd. De vrijkomende grond wordt toegepast en verspreid over hetzelfde terrein.

Figuur 6: Toegang naar Gemaal Sichterman

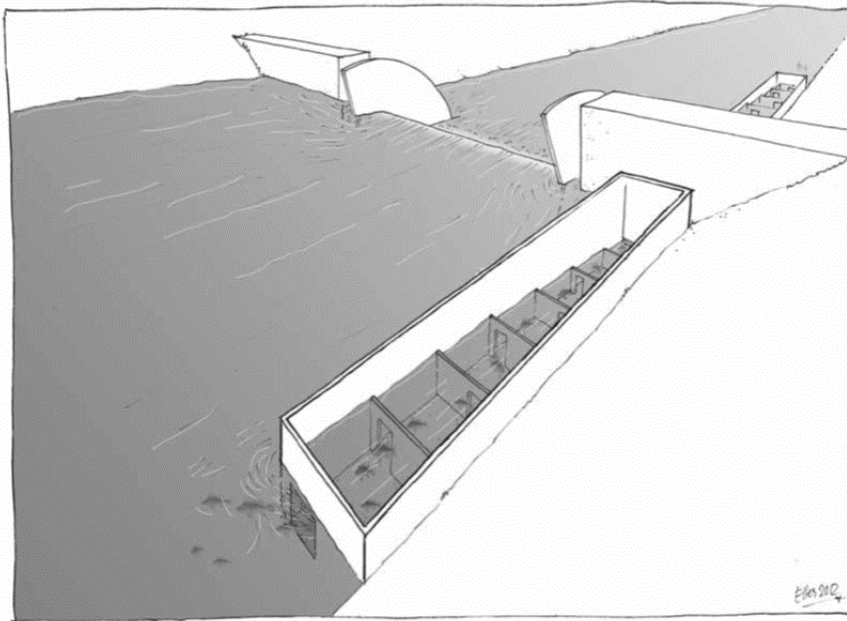
Om de bouwput te kunnen graven worden er twee stuks bomen gekapt. Het kappen van deze bomen is in overeenstemming met de wet- en regelgeving van de Gemeente niet vergunning plichtig. De gekapte bomen zullen op hetzelfde perceel worden vervangen door twee nieuwe bomen.

2.2 Maatregelen en werkwijze aanbrengen vispassage Popstuw

Het ontwerp van de vispassage is weergegeven in de bijlagen.

- Bijlage 3 betreft het integraal ontwerp van de Popstuw;
- Bijlage 4 betreft het ontwerp van de werktuigbouwkundige- en de bakconstructie.

De vispassage wordt uitgevoerd volgens het principe van de Wit vispassage en wordt aan de oostzijde van de bestaande stuw aangebracht (anders dan op figuur 7). De vispassage bestaat uit een bak met 9 kamers en één rustbekken. In elke kamer wordt een bepaald peilverschil overbrugd zodat de vis in kleine stapjes het peilverschil overwint. Het rustbekken is bedoeld als tijdelijke rustplaats voor de vis. De lengte van de vispassage is namelijk te groot om in één keer te overbruggen. Aan de bovenstroomse zijde is de vispassage voorzien van een automatische afsluiter voor het geval er gestuurd moet worden. De vispassage werkt door de natuurlijke stroming van het water.

Figuur 7: Principe De Wit vispassage (bron: De BijVis, 2021)

De werkzaamheden worden uitgevoerd op het terrein van Waterschap Noorderzijvest. Voor de toegang richting de bouwplaats wordt gebruik gemaakt van het weiland aan de oostzijde van de stuw (in overleg met de eigenaar). Voor het aanbrengen van de fundering en de bak is het nodig om de watergang tijdelijk te dempen gedurende een periode van 3 week. Om de waterhuishouding niet negatief te beïnvloeden worden maatregelen getroffen voor de afvoer van het water. Zo wordt er een tijdelijke pomp installatie toegepast om de afvoer van overtollig water mogelijk te maken.

Figuur 8: Toegang naar de Popstuw

2.3 Planning

2.3.1 Sichterman

De werkzaamheden staan gepland in de periode van eind april t/m september. Het doel is om de put, de leidingen en de installatie voor de bouwvak vakantie (week 32 t/m 34) gemonteerd te hebben. Na de bouwvak zullen afrondende (niet kritische) werkzaamheden plaatsvinden als het afwerken van het terrein.

2.3.2 Popstuw

De werkzaamheden staan gepland in de periode van midden mei t/m halverwege juli. Het doel is om de afdamming halverwege juni weer te verwijderen. Daarna zullen afrondende werkzaamheden plaatsvinden zoals het aanbrengen van de installatie.

3 Effecten van het plan en de werkzaamheden

Het doel van dit project is om de kunstwerken in De Weer vispasseerbaar te maken om de biodiversiteit te vergroten en om te kunnen voldoen aan de KRW-doelstellingen door:

- Het aanbrengen van een Fishtrack aan de oostzijde van Gemaal Sichterman;
- Het visvriendelijk maken van de bestaande vijzel van Gemaal Sichterman door een visbumper;
- Het aanbrengen van een De Wit vispassage aan de oostzijde van de Popstuw.

3.1 Watersysteem

Door het aanbrengen van een vispassage naast gemaal Sichterman verandert de stroming tussen De Weer en het Winsumerdiep. Dit omdat de vispassage water over en weer zal pompen tussen boezem en polder om migratie mogelijk te maken. Dit heeft effect op werking en inzet van gemaal Sichterman maar zal de waterveiligheid niet nadelig beïnvloeden.

Door het aanbrengen van een De Wit vispassage naast de Popstuw ontstaat een extra stroming om de Popstuw welke de werking van de stuw zal beïnvloeden maar geen nadelige effecten heeft op de werking en de waterveiligheid. De vispassage is namelijk voorzien van een automatische afsluiter waardoor de extra stroming via de vispassage kan worden geregeld of zelfs kan worden afgesloten.

Om de peilbeheerders te laten wennen aan deze effecten worden zij actief meegenomen in het ontwerptraject. Ook zal na oplevering van de vispassages een training volgen met een handleiding als resultaat. De hydraulische relatie tussen de kunstwerken en de vispassage is nader onderzocht in het hydraulisch ontwerp welke is toegevoegd aan bijlage 5. Het debiet van de vispassages is bepaald op basis van ecologische belangen maar er is ook rekening gehouden met peilbeheer en Asset Management. Het ontwerpdebiet van de Wit vispassages bedraagt 55 l/s oftewel 200m³/h. Het ontwerpdebiet van de Fishtrack is regelbaar tussen 200 en 400 m³/h om een goede balans te kunnen vinden in peilbeheer en de maximale inzet van de vispassage.

3.2 Waterveiligheid

3.2.1 Waterveiligheid Sichterman

In de tijdelijke situatie wordt er een bouwkuip gemaakt naast gemaal Sichterman ten behoeve van de betonput. De bouwkuip is zo ontworpen dat de oevers intact blijven. Zodra de betonput klaar is wordt de bouwkuip aangevuld. Voor het aanbrengen van de leidingen zal tijdelijk een sleuf worden gegraven door de bestaande oevers, buiten het stortebed. De bestaande oevers worden hiervoor tijdelijk beschermd door een extra gronddam. Deze werkzaamheden zullen naar verwachting 2 dagen duren en worden afgestemd met de peilbeheerder. Gedurende de uitvoeringsperiode van de vispassage kan Gemaal Sichterman in werking blijven. Slechts voor het aanbrengen van de visbumper zal deze tijdelijk niet operationeel zijn. Deze werkzaamheden duren naar verwachting 1 dag en worden afgestemd met de peilbeheerder. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het stormseizoen.

In de definitieve situatie zijn de oever teruggebracht naar oorspronkelijk staat. De Fishtrack is voorzien van afsluiters. De Fishtrack en visbumper hebben geen negatieve gevolgen op de werking van gemaal Sichterman en op de waterveiligheid.

3.2.2 Waterveiligheid Popstuw

In de bouwfase zal de Popstuw worden afgedamd voor circa 5 week om de werkzaamheden technisch en veilig te kunnen uitvoeren. Zonder maatregelen kan het peil tijdens deze periode niet worden gestuurd en kan het water niet worden afgevoerd. Daarom wordt er een Tijdelijke Pomp Pompinstallatie (TPI) of nevengeul aangebracht. De debieten worden afgestemd op de bemalingscapaciteit van Gemaal Sichterman. Verder worden deze maatregelen uitgevoerd in overleg met de peilbeheerders van het Waterschap Noorderzijvest.

In de definitieve situatie zal de vispassage zorgen voor een continue lokstroom rondom de Popstuw. Deze lokstroom heeft invloed op de werking van de stuw maar zal de werking niet negatief beïnvloeden. Daarbij is de vispassage voorzien van een automatische bovenstroomse afsluiter welke de lokstroom indien nodig kan afsluiten. De vispassage wordt aangebracht in het bestaande stortbed en heeft daardoor geen nadelige gevolgen voor de erosie van naastliggende bodem en taluds.

3.3 Ecologie

De plannen en de werkzaamheden hebben geen nadelig effect op de ecologie. Op de locatie zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten. Wel geldt de Zorgplicht. Het waterschap stelt de eis dat bij de werkzaamheden de Gedragscode Flora en Fauna wordt nageleefd. Hiervoor wordt in overleg met een ecooloog de juiste mitigerende maatregelen toegepast. Hiermee voldoet het waterschap aan de zorgplicht.

3.4 Overlast voor de mensen

De werkzaamheden worden tussen 7.00 en 17.00 uur uitgevoerd op een doordeweekse dag. Het werk veroorzaakt geen stremmingen op de openbare weg.

De werkzaamheden worden afgestemd met de eigenaar(s) van de te passeren weiland(en). Na afloop van de werkzaamheden zal het weiland ter plaatse van de bouwweg worden hersteld.

Het plangebied maakt geen deel uit van een vaarweg voor de recreatievaart. Derhalve wordt er geen hinder voorzien voor de recreatievaart.

3.5 Legger en beheer en onderhoud

3.5.1 Legger

Nadat het projectplan onherroepelijk is, worden de werkzaamheden zo spoedig mogelijk uitgevoerd. Zodra de werkzaamheden zijn afgerond vindt een oplevercontrole plaats. De nieuwe werken zullen vervolgens worden opgenomen in het beheerregister van waterschap Noorderzijvest. Vastlegging van de nieuwe situatie zal daarna in de eerstvolgende leggerwijziging worden meegenomen.

3.5.2 Beheer, onderhoud en bediening van objecten

Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de vispassage. De in dit projectplan beschreven nieuwe situatie is besproken met de afdeling Operationeel Waterbeheer (OWSB) en Beheer (B&O) van waterschap Noorderzijvest en door hen goedgekeurd.

Bij de opdrachtverstrekking voor de realisatie van de vispassage geeft het waterschap als eis mee dat uitvoering wordt gegeven aan de Beleidsverklaring Waterschap Noorderzijvest t.a.v. Europese Richtlijnen met CE-markering en de Richtlijnen Arbeidsmiddelen (het zogenaamde 9-stappenplan CE-markering). Het door Asset Management (AM) opgestelde Technisch Constructie Dossier (TCD) moet gevuld worden tijdens het ontwerpproces en na de realisatie opgeleverd worden.

3.6 Bestemmingsplan

De werkzaamheden zijn getoetst aan het bestemmingsplan. De conclusie is dat de werkzaamheden passen binnen het huidige bestemmingsplan.

4 Verantwoording

4.1 Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

Het werk dient bij te dragen aan de doelstelling van de Waterwet waaronder:

1. Voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste en;
2. Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en;
3. Vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Het realiseren van de werkzaamheden draagt bij aan doelstelling 2 (verrijking biodiversiteit).

4.2 Verantwoording van de keuzen in het project

De waterschappen spelen een belangrijke rol in het realiseren van “schoon en gezond water”. Richtlijnen als de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), Natura 2000 en het Aalbeheerplan vormen hiervoor een belangrijk kader. Door het nemen van maatregelen op het gebied van chemische waterkwaliteit en de inrichting van watersystemen wordt gewerkt aan de realisatie van een gezonde watergebonden ecologie. Hierbij valt te denken aan soortgroepen als de waterplanten (macrofyten), waterdiertjes (macrofauna), algen en vissen. Voor deze laatste soortgroep is de aanwezigheid van goede verbindingen tussen verschillende leefgebieden van groot belang vanwege een goede verspreiding en vervulling van de volledige levenscyclus. Door het mogelijk maken van vismigratie bij gemaal Sichterman wordt invulling gegeven aan deze doelstelling.

4.3 Benodigde vergunningen en meldingen

Het aanbrengen van de vispassage betreft een wijziging van een waterstaatswerk. Daarom dienen de doelstelling en consequenties (effecten) van de werkzaamheden getoetst te worden aan de doelstellingen van de Waterwet als genoemd in artikel 2.1 van de Waterwet in een Projectplan Waterwet.

Ook is voor het aanbrengen van de vispassage een omgevingsvergunning benodigd. Deze zal worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. De werkzaamheden passen binnen het bestemmingsplan waarmee een omgevingsvergunning werk of werkzaamheden uitvoeren niet benodigd is.

5 Bevoegdheid en gevolgde procedure

5.1 Bevoegdheid terzake vaststelling en uitvoering van het plan

Ingevolge art. 5.4 van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een of meer waterstaatswerken door of vanwege de beheerder in overeenstemming met een daartoe door hem vast te stellen projectplan. De bevoegdheid tot vaststelling van een projectplan berust op grond van het bepaalde in de artikelen 56 Jo. 77 van de Waterschapswet in beginsel bij het Algemeen Bestuur van het waterschap. Het Algemeen Bestuur van het waterschap Noorderzijvest heeft echter, met gebruikmaking van de delegatiemogelijkheid ex. art. 83 van de Waterschapswet, de bedoelde competentie overgedragen aan het Dagelijks Bestuur. Krachtens het Delegatiebesluit waterschap Noorderzijvest 2015, gedateerd 2 december 2015, is het Dagelijks Bestuur bevoegd dit projectplan vast te stellen. Aan artikel 84 van de Waterschapswet ontleent het Dagelijks Bestuur de bevoegdheid om het vastgestelde projectplan uit te voeren.

5.2 Procedure

De wet voorziet niet in een verplichte procedure voor de voorbereiding of vaststelling van dit projectplan. Het wordt aan de inzichten van de beheerder overgelaten om de meest geëigende procedure te kiezen.

Het waterschapsbestuur heeft ervoor gekozen om dit projectplan niet voor te bereiden met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, zoals opgenomen in Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. De reden hiervan is, dat de impact en uitstraling van het project beperkt is en niet tot substantiële wijziging van de bestaande waterhuishoudkundige situatie leidt.

Aan de vaststelling en uitvoering van het projectplan zijn voorts geen grote bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële consequenties verbonden.

6 Rechtsbescherming

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan degene wiens belang rechtstreeks bij het projectplan is betrokken, gedurende een periode van zes weken vanaf de dag na de bekendmaking, tegen dit projectplan een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan het Dagelijks Bestuur van het waterschap Noorderzijvest, Postbus 18, 9700 AA te Groningen. Het ondertekende bezwaarschrift dient in ieder geval te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- een motivering, waarin wordt aangegeven op welke gronden de belanghebbende zich niet met het bestreden besluit kan verenigen.

U kunt er ook voor kiezen om het bezwaarschrift digitaal in te dienen. Dit kunt u doen via een formulier op onze website www.noorderzijvest.nl/bezwaar.

De indiener van het bezwaarschrift kan in het bezwaarschrift verzoeken om rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter. Indien het Dagelijks Bestuur met een dergelijk verzoek kan instemmen, kan het volgen van de reguliere bezwarenprocedure op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht achterwege worden gelaten en zendt het Dagelijks Bestuur het bezwaarschrift als beroepschrift onverwijld ter (verdere) behandeling door aan de Rechtbank Noord-Nederland, Sector Bestuursrecht, Locatie Assen, Postbus 200, 9400 AE te Assen.

Het projectplan treedt in werking met ingang van de dag volgend op die van de bekendmaking. Op grond van artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht schorst het bezwaar of beroep de werking van dit besluit niet. Gelet hierop kan, indien onverwijld spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist, de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Nederland, Sector Bestuursrecht, Locatie Assen, op verzoek van een belanghebbende een voorlopige voorziening treffen. Tegen het projectplan moet door de belanghebbende in dat geval wel bezwaar zijn of worden gemaakt, dan wel beroep zijn of worden ingesteld.

7 Bijlagen (los toegevoegd):

- 7.1 Bijlage 1: Civieltechnisch ontwerp Sichterman**
- 7.2 Bijlage 2: Werktuigbouwkundig ontwerp Sichterman**
- 7.3 Bijlage 3: Ontwerptekening Popstuw**
- 7.4 Bijlage 4: Werktuigbouwkundig ontwerp Popstuw + bak**
- 7.5 Bijlage 5: Hydraulische uitgangspunten**